

Cum influențează fenomenul imigrației ilegale sistemul de guvernare al orașelor din perspectiva Instituțiilor polițienești

Adrian NECULITA

Smart Governance, inspector principal de poliție, București

adrian.neculita@gmail.com

Abstract

Scopul acestui articol este de a analiza eficiența procesului de gestionare al imigranților ilegali prin instituțiile polițienești din București și efectele acestui fenomen asupra guvernantei urbane. Bucureștiul reprezintă un important centru de tranzit pe traseul imigranților ilegali dinspre Est spre Vestul Europei.

Prima parte a analizei cuprinde fluxul de gestiune al documentelor și persoanelor în funcție de ce instituție a efectuat depistarea și relațiile interinstituționale create. A doua parte cuprinde o analiză a modului de viață efectivă a persoanelor depistate ilegal, având în vedere mai mulți factori sociali: locul unde vor fi cazați, decizia de a rămâne în România sau de a pleca în Vestul Europei, introducerea copiilor în sistemul de învățământ, angajarea, cunoașterea limbii, existența unor membrii de familie pe teritoriul României anterior sosirii lor. Totodată analiza va urmări și factorii ce influențează nivelul de trai al acestora și impactul imigranților asupra comunităților din oraș.

Imigrația ilegală are un circuit birocratic specific ce începe prin depistarea imigranților pe teritoriul României și se finalizează fie prin acordarea unei forme de protecție, fie prin returnarea în țara de origine, iar evoluția volumului și originii valului migraționist creează implicații puternice la nivelul practicienilor care se confruntă direct cu problemele, până la nivelul legislativ sau cel care reglementează din punct de vedere juridic starea nou creată.

Imaginea clară asupra etapelor și modului de gestiune al imigranților depistați pe teritoriul României fără a avea drept de ședere legal și care nu fac dovada intrării legale pe teritoriul României va crea tocmai acea punte de legătură între practicieni și teoreticieni fiind des întâlnită situația în care modificările legislative se petrec fără a fi măcar întrebați cei care pun efectiv în practică legislația despre eficientizarea măsurilor ce se vor transpune legislativ.

Cuvinte cheie: Fluxul de gestiune al imigranților ilegali depistați pe teritoriul României. Viața imigrantului ilegal de la depistarea acestuia până la reglementarea situației juridice a acestuia. Adaptarea la viața socială locală. Cum interacționează principalele instituții implicate. Perspectiva dezvoltării lanțului instituțional de gestionare a imigranților ilegali.

1. Introducere

„România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială”¹ statuează Constituția României la articolul 4. Noțiunea de cetățean trebuie astfel corelată și înțeleasă în contextual juridic și legislativ cu noțiunea de străin, noțiune prezentată în legislația specifică privind regimul străinilor² străinul fiind “persoana care nu are cetățenia română, cetățenia unui alt stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European ori cetățenia Confederației Elvețiene”.

Din perspectiva practicianului care se află în prima linie, constat zilnic că aflulxul imens de informație și de activități conexe muncii specifice fiecăriei structuri aduce atingere unei colaborări eficiente și constituirii unui flux de lucru eficient privind gestionarea și relaționarea interinstituțională în ceea ce privește desfășurarea activităților specifice polițienești de către toate instituțiile implicate pentru a nu aduce atingere vieții locuitorilor orașelor. La nivel instituțional organismele care gestionează imigranții ilegali sunt conectate din punct de vedere legislativ pentru a readuce la starea de normalitate situația ivită cu ocazia depistării unei persoane care nu a avut sau nu mai are dreptul să se afle pe teritoriul României, fiind implicate instituții de la nivel local, ce au competență teritorială limitată la raza orașului unde își desfășoară activitatea, până la instituții de nivel național, ce au competență generală pe întregul teritoriu al României.

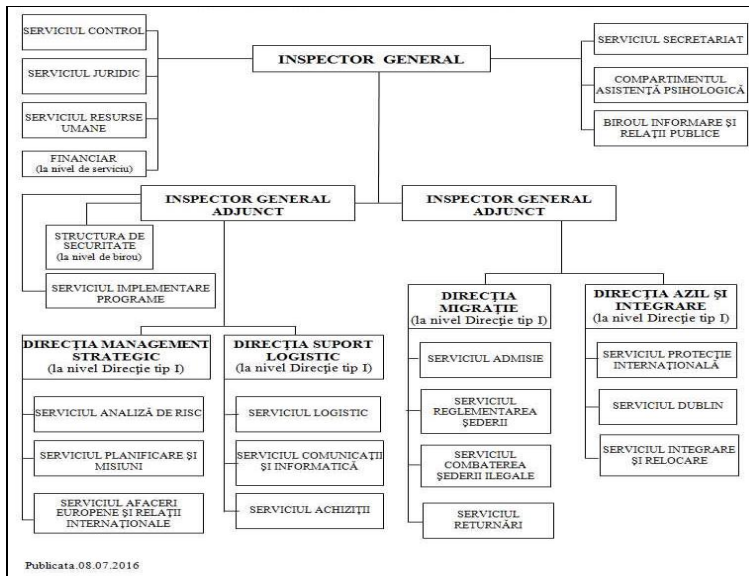
2. Arhitectura sistemului de gestiune al imigranților

a. Instituții implicate și rolul acestora

- i. Principala instituție căreia i-a fost atribuit rolul de coordonator în domeniul migrației este o instituție polițienească, Inspectoratul General pentru Imigrări, instituție care a cunoscut o evoluție remarcantă în ultimii 10 ani, aceasta având la acest moment puțin peste 1259 de funcții prevăzute a desfășura activități în domeniul migrației față de 200 de funcții câte erau prevăzute la începuturile Oficiului Român pentru Imigrări având ca principal scop promovarea migrației legale prin implementarea politicilor României în domeniile migrației, azilului și integrării străinilor în detrimentul migrației ilegale prin metode și tehnici polițienești pentru descurajarea fenomenului infracțional din acest punct de vedere.³ La nivelul I.G.I. nu sunt prevăzute în acest moment funcții specifice organelor de cercetare penală a poliției judiciare aceasta instituție având doar rol de

coordonare al luptei împotriva fenomenului infracțional, nefiind implicați deloc în partea de cercetare ulterioară a faptelor ce au legătură cu aflarea ilegală pe teritoriul României. Inspectoratului General pentru Imigrări i-au fost atribuite cu precădere atribuții de gestiune a migrației legale, având în cadrul instituției din peste 19 servicii doar unul care se ocupă de combaterea șederii ilegale, respectiv a migrației ilegale, cunoscut și sub denumirea de Serviciul Depistări, astfel la nivelul municipiului București, de exemplu din aproximativ 100 de polițiști doar 25 fac parte din Serviciul Combaterea Migrației Ilegale, astfel doar ¼ din personal desfășoară activități de combatere a migrației ilegale la nivel de buucurești, restul personalului, desfășurând activități de gestionare a migrației legala sau activități conexe fie de planificare, fie de integrare și relocare sau activități logistice în sprijinul acestor două principale ramuri.

Tabel 1. Organigrama Inspectoratului General pentru Imigrări

Sursa: <http://igi.mai.gov.ro/ro/content/organigram%C4%83>

- ii. Poliția de Frontieră are ca principală atribuție protejarea granițelor țării pentru a combate infracționalitatea transfrontalieră comisă în zona de competență și pentru a preveni și combate migrația ilegală atât prin intrarea pe teritoriul României, cât și prin părăsirea teritoriului în mod fraudulos de către persoane care nu au acest drept, această instituție fiind abilitată să realizeze controlul documentelor pentru trecerea frontierei de stat în punctele de trecere deschise traficului internațional, în punctele de mic trafic sau în alte locuri în zona de frontieră având dreptul prevăzut de lege de a constata și de a investiga săvârșirea de fapte penale din sfera combaterii migrației ilegale sau a faptelor comise pe zona de competență,

în cadrul acestei instituții fiind prevăzute funcții speciale de polițiști cu atribuții de cercetare penală specifice poliției judiciare.

La nivelul municipiului București, Poliția de frontieră, prin polițiștii care își desfășoară activitatea în cadrul structurilor centrale ale Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, desfășoară activitățile de cercetare penală la infracțiunile privind frontiera de stat, această instituție având rolul de colector al tuturor dosarelor constituite ca urmare a depistării în municipiul București a unei persoane care nu poate dovedi modu legal de intrare sau de ședere pe teritoriul României.

iii. Poliția Română printre cele 29 de atribuții trecute în legea de organizare și funcționare are menționată și atribuția legată de desfașurarea de activități de prevenire și combatere a migrației ilegale. La nivelul municipiului București sunt prevăzute peste 6000 de funcții de polițiști pentru menținerea ordinii și liniștii publice, polițiști ce își desfășoară activitatea pe 3 niveluri de competență teritorială, la nivel de Direcție Generală de Poliție a Municipiului București – competență generală la nivelul municipiului București, la nivelul structurilor de poliție din cadrul Sectoarelor – competență doar pe raza sectorului unde își desfășoară activitatea și la nivelul secțiilor de poliție – competență doar pe raza teritorială a cartierului unde își au sediul.

Niciun polițist din cadrul structurilor de poliție de la nivelul secțiilor de poliție nu are prevăzut în fișa postului atribuții privind cercetarea faptelor privind frontiera de stat, Poliția Română având rolul, cu precădere prin agenții de ordine publică sau de rutieră, să constate ca urmare a controalelor și legitimărilor efectuate în teren că anumite persoane nu au avut dreptul de a intra pe teritoriul României sau nu mai au acest drept pe care inițial l-au avut, drept care nu mai e valabil ca urmare a expirării dreptului de ședere legală.

iv. Alte instituții din cadrul Ministerului Afacerilor Interne

Direcția Generală de Afaceri Europene și Relații Internaționale, Direcția Generală Schengen, Centrul de Cooperare polițienească Internațională, Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane sunt instituții, de asemenea cu atribuții în combaterea migrației ilegale. Aceste instituții nu au rol semnificativ în gestionarea directă a imigranților ilegali sau a documentelor întocmite cu ocazia depistării sau cercetării penale a acestora în vederea tragerii la răspundere ca urmare a nerespectării legilor naționale privind frontiera de stat.

v. Alte instituții

Sistemul de gestiune al imigranților care se află ilegal sau legal pe teritoriul României nu se termină la instituțiile polițienești, acestea din urmă având rolul doar de a rezolva din punct de vedere juridic situația constatată, restul instituțiilor din afara Ministerului Afacerilor Interne precum cele din cadrul Ministerului Afacerilor Externe: Direcția generală afaceri consulare; din cadrul Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse: Departamentul strategie și ocupare forță de muncă; Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă; Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului; Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap; Inspecția Muncii; din cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului: Direcția generală management învățământ preuniversitar; Direcția generală relații

internaționale și afaceri europene; din cadrul Ministerului Sănătății Publice: Direcția generală politici, strategii și managementul calității în sănătate; instituții în subordinea Guvernului: Agenția Română pentru Investiții Străine; Institutul Național de Statistică; instituții publice autonome: Casa Națională de Asigurări de Sănătate au rolul de a sprijini și a îi face viața persoanei depistate pe teritoriul României astfel încât să nu îi fie încălcate drepturile fundamentale prevăzute în documentele internaționale la care România a aderat.

Pe lângă toate aceste instituții putem adăuga și Ministerul Public care prin Parchetele de pe lângă Curțile de Apel poate decide cazarea persoanelor depistate ilegal în centrele de cazare speciale ca măsură de protecție până la clarificarea situației juridice a acestora prin returnarea în țara de origine sau prin punerea în libertate ca urmare a demarării procedurilor specific de azil ca urmare a solicitării azilului

Arhitectura instituțională construită pentru gestionarea persoanelor depistate ilegal pe teritoriul României este complex întrucât nu privește doar latura juridică a situației, ci încearcă prin instituțiile implicate să reușească să înțeleagă întreaga situație de fapt care a dus la actuala situație, situația familială, numărul membrilor de familie, țara de origine, studii și competențe profesionale, dorința de integrare sau de coeziune la viața socială a României sau dorința de a își continua cu orice preț drumul spre vestul Europei în speranța unui trai mai bun.

b. Relațiile interinstituționale și evoluția instituțiilor polițienești

Orice polițist din cadrul oricărei structuri poate depista un imigrant ilegal, acesta întocmind doar actele de constatare a infracțiunii, având obligația de a lua legătura cu Inspectoratul General pentru Imigrări în vederea predării persoanei depistate și cu Poliția de Frontieră în vederea predării documentelor întocmite cu ocazia constatării.

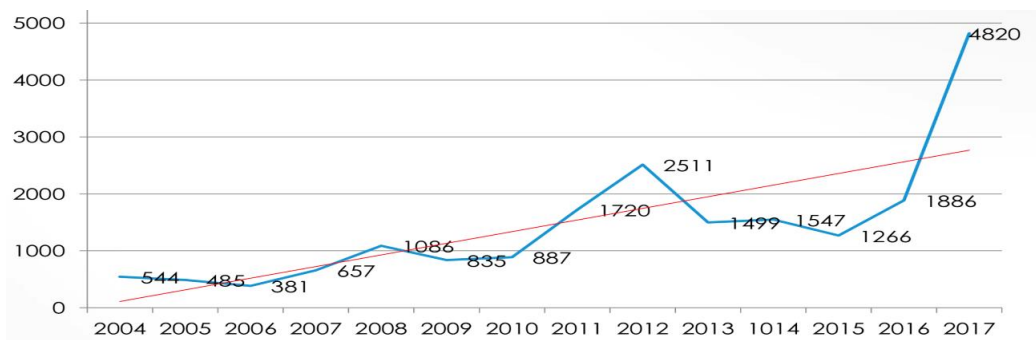
Din acest punct, ulterior depistării, atribuțiile Poliției Române încetează, sarcina în gestionarea imigranților fiind a Inspectoratului general pentru Imigrări care dacă nu pot îndepărta străinul în termen de 24 de ore de pe teritoriul României au obligația de a propune luarea sau după caz prelungirea custodiei publice a străinilor. Custodia publică presupune privarea de libertate prin închiderea într-o unitate cu acces controlat, unde persoana depistată nu are permisiunea să o părăsească după dorință, această măsură fiind una excepțională care se justifică de exemplu în cazul persoanelor care sunt prinse pentru prima oară ca depistate ilegal pe teritoriul României, despre care nu se cunoaște nimic și care nu pot sau nu vor să comunice cu autoritățile publice din cadrul Inspectoratului general pentru Imigrări.

În practică s-a observat că durează câteva zile din momentul în care persoana depistată și introdusă pentru prima dată într-un centru de custodie publică solicită azil. Solicitarea de azil este o activitatea care apare la peste 90% și care o scapă pe aceasta din acest centru, chiar dacă inițial persoana este mutată în centru de cazare al solicitanților de azil și care pentru moment o exonerează de răspunderea penală, conform articolului 31 al Convenției din 1951. Dacă în anul 2015 au fost luate în custodie 258 de persoane, în anul 2016 au fost luate în custodie 582 de persoane, în anul 2017 au fost luați în custodie 690 de persoane, o creștere de 250% față de anul

2015, creștere care se resimte atât prin presiunea pusă asupra instituțiilor polițienești fiind necesare a se lua măsuri urgente, cât și prin presiunea pusă asupra regiunii sau cartierului unde aceștia sunt de cazați cu precădere după solicitarea dreptului de azil, cum este cazul cartierului Colentina.

Odată cu creșterea numărului de În continuare, deși dosarul penal este deschis, dacă persoana depistată solicită azil, până la finalizarea procedurilor specifice emiterii formei de protecție a azilului nu se va continua cercetarea penală asupra persoanei până la emiterea formei de protecție care aduce solicitantului nesanționarea intrării sau șederii ilegale și dreptul la libertate și securitate personală și dreptul la libertate de mișcare ca și cum ar fi cetățeni ai României, astfel o persoană care a dobândit forma de protecție a azilului poate călători și lucra legal pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene ca un cetățean român. Astfel și atribuțiile Poliției de Frontieră sunt limitate pe partea de cercetare până la clarificarea situației juridice a persoanei privind emiterea și acordarea statutului de refugiat. Emiterea formei de protecție a azilului în procedură ordinară durează între 1 an și 1 an și 6 luni, perioadă în care solicitantul nu are voie să părăsească teritoriul României, dar se poate deplasa oriunde pe teritoriul țării, iar în anul 2017 rata de aprobare a scăzut la 63% față de 72% în anul 2016, fiind obținută o formă de protecție pentru 1309 străini în 2017, față de 824 în anul 2016. Dacă majoritatea persoanelor depistate ilegal solicită azil, nu înseamnă că majoritatea persoanelor care solicită azil sunt depistate ilegal.

Tabel 2. Solicități cereri de azil

Sursa: Evaluarea activității în anul 2017 a Inspectoratului general pentru Imigrări

La nivelul Inspectoratului General pentru Imigrări a fost constituită o structură, Centrul Regional de Proceduri și Cazare a Solicitanților de Azil, care să vină în sprijinul solicitanților de azil prin oferirea nu doar a unui spațiu de cazare pe toată perioada solicitării dreptului de azil, dar și oferirea de consultanță și sprijin în hățișul legislativ național pentru obținerea formei de protecție și pentru ghidarea sau acomodarea acestora la valorile naționale, limbă, cultură, norme juridice, stil de viață în vederea integrării acestora în societate.

La nivel național sunt 6 astfel de centre, cel mai mare fiind cel din București cu o capacitate totală de maxim 320 paturi, cu spații de cazare cu o medie de 7 paturi pe cameră, centru în care solicitanții pot sta cazați împreună cu familia contra cost,

cost modic care acoperă chiria spațiului, centrul venind în sprijinul solicitanților prin asigurarea pazei și securității lor prin accesul controlat efectuat la parterul imobilului. Persoanele vulnerabile, persoanele cu dizabilități, familii monoparentale, persoanele vârstnice fără pensie au dreptul de a sta cazați gratuit pe perioadă nelimitată. Nu este permis accesul în centru al persoanelor care nu locuiesc acolo cu excepția celor care au acordul prealabil al conducerii centrului. Nu este permis cu băuturi alcoolice în centru, iar la fiecare acces se efectuează un control corporal sumar. Persoanele cazate în centru au dreptul de se angaja conform legislației române asemănător oricărui cetățean român având posibilitatea să își pună în practică meseriile sau competențele avute anterior.

Din momentul în care persoanele depistate ilegal pe teritoriul sunt preluate de către polițiștii din cadrul Inspectoratului General pentru Imigrări, Direcția Migrațiune, acestora li se aduc la cunoștință toate drepturile și obligațiile pe care le au, iar în cazul în care nu solicită azil sunt luați în custodie publică și cazați la Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică – Otopeni unde vor rămâne cazați pe o perioadă limitată de timp până la finalizarea procedurilor de returnare în țara de origine sau până la solicitarea și aprobarea cererii de azil. Dacă persoanele care solicită azil sunt respinse, au dreptul în termen de 10 zile să depună plângere la judecătoria, iar dacă este respins printr-o decizie definitivă și irevocabilă acesta este obligat ca în 15 zile de la comunicarea sentinței să părăsească teritoriul României, perioadă după care este emisă decizia de returnare. Ca tertip cei mai mulți sunt învățați să solicite accesul la o nouă procedură de emitere a unei forme de protecție, procedură care de cele mai multe ori este respinsă pentru că nu sunt folosite alte argumente sau nu apar alte motive în afara celor menționate anterior în prima cerere deja respinsă definitiv și irevocabil. Dacă cererea de solicitare a azilului este aprobată la nivelul Inspectoratului General de Imigrări acesta părăsește de îndată centrul de custodie publică și dacă nu poate face dovada unui spațiu locativ, este cazat în centrul de cazare din cartierul Colentina. De acum înainte acesta intră timp de 1 an până la finalizarea procedurii de azil într-un program de integrare, program creat individual pentru fiecare solicitant în parte pe baza nevoilor, competențelor și altor aspecte ce țin de viața de familie sau de partea socială, fiind îndrumați de psihologi și polițiști special pregătiți pentru a ajuta la tranziția spre noul stil de viață, perioadă în care beneficiază de o indemnizație de 16 lei pe zi pentru fiecare membru de familie până la finalizarea procedurilor, iar după finalizarea procedurilor beneficiază de o indemnizație de 530 lei lunar timp de 1 an de zile.

Inspectoratul General pentru Imigrări este cel care solicită sprijinul tuturor instituțiilor publice implicate în activitatea de management al solicitanților de azil, existând protocoale de colaborare cu fiecare instituție parteneră. Cooperarea interinstituțională se face direct nemaifiind necesar ca orice document care pleacă către un alt minister să treacă prin Inspectorul General al Inspectoratului General pentru Imigrări și prin Ministrul Afacerilor Interne ca apoi să fie transmis către ministerul partener, comunicarea făcându-se direct cu structura implicate de la nivelul ministerului partener, fiind astfel eficientizată activitatea foarte mult, multe dintre activități făcându-se pe bază de solicitări prin fax.

Inspectoratul General pentru Imigrări este managerul de caz al fiecărui străin de pe teritoriul României, fie că acesta are forme legale, fie că nu are forme legale de ședere și a fost depistat, în prima situație asupra străinilor fiind aplicate măsuri de control doar pe baza actelor și documentelor cerute de legislația în vigoare, iar în cea de a doua situație a celor depistați ilegal, controlul și verificările sunt mai amănunțite urmând o procedură mai riguroasă care implică și aspecte personale și sociale, aspecte ce se stabilesc prin interviuri și verificări în bazele de date internaționale ca urmare a amprentării și stabilirii certe a identității.

Astfel se poate spune că în România există o șansă ca imigranții depistați ilegal pe teritoriul României să rămână aici și să se adapteze la viața socială locală, doar dacă din cei depistați și cărora li s-a acordat o formă de protecție sub forma azilului mai rămân în țară după acordarea acesteia. În practică se observă că majoritatea covârșitoare a persoanelor care au obținut statutul de refugiat nu au mai rămas în România preferând să se mute oriunde consideră că pot trăi mai bine în Uniunea Europeană, statutul de refugiat conferindu-le dreptul la liberă circulație și muncă în întreaga Uniune Europeană. Cei care aleg să rămână în România pot fi numărați foarte ușor majoritatea dintre ei reușind să își descopere abilități comerciale, deschizându-și mici afaceri locale, frizerii, brutării, cofetării, magazine de comerț cu haine sau cu alte produse din țara de origine. Principalele țări din care vin imigranți ilegali în România au rămas Republica Moldova, Republica Populară Chineză și Republica Turcă acestea fiind și țările din care a venit ponderea cea mai mare a solicitanților de reședință temporară sau permanentă.

Din anii 1995-2000 cartierul Colentina din București este cunoscut ca un loc în care comunitățile de imigranți legali au crescut exponențial de la an la an ca urmare a imigrației economice prin desfășurarea de activități comerciale sau angajare fiind un oarecare caracter de continuitate prezența „imigrației ilegale convenționale”⁶ prin depășirea termenului de ședere conferit de viza de intrare sau de permisul de ședere. Astfel proporțional cu creșterea populației imigrante din cartier a crescut și numărul persoanelor care au fost depistate cu dreptul de ședere expirat pe teritoriul României. Sectorul 2 din București și cu precădere cartierul Colentina sunt cunoscute pentru cea mai mare densitate de imigranți la nivel național, densitate care se simte de la transportul în comun până la scolile primare. Acceptarea acestora în societate s-a făcut treptat comunitățile de origine asiatică, cu precădere chineză, s-au făcut remarcați pentru capacitatea acestora de comerț reușind treptat, treptat să acapareze „zona Europa”, zonă cunoscută la nivel național pentru diversitatea de produse și pentru valoare de achiziție redusă a acestora. Cartierul s-a schimbat prin prezența în clase a copiilor imigranților, în această perioadă fiind ceva firesc să vezi cum copiii de origini diferite merg împreună pe stradă la școală sau desfășoară alte activități împreună.

Pe de altă parte, migrația ilegală temporară provocată de valurile de evenimente din țările de origine, evenimente socio-economice care provoacă mase mari de populație să își părăsească viața pe care au avut-o înainte și să o ia de la capăt în alte părți au fost percepute ca niste valuri, valuri care de la o perioadă la alta au avut origine diferită, în anii '90 fluxurile de imigrație ilegală erau dinspre Asia de Est, Republica Bangladesh sau Republica Pakistan care se foloseau de rute prin Rusia, Ucraina, Republica Moldova și România pentru a ajunge în vestul Europei, în anul

2011 în contextul primăverii arabe și a stării conflictuale din nordul Africii a fost un aflux puternic de cetățeni proveniți din Algeria, Maroc, Tunisia și Republica Araba Siriană. În această situație se constată deja ca un mod de operare constant abuzul procedurii de azil prin depunerea cererii, abandonarea procedurii și încercarea de a părăsi fraudulos teritoriul României în vederea pătrunderii în spațiul Schengen pentru a beneficia de libertatea de mișcare. Pentru a elimina și a reduce drastic aceste situații la nivel european a fost semnat Regulamentul (CE) nr. 343/2003 al Consiliului de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe (Acordul Dublin) care are la bază principiul autorizării⁷: statul membru care a autorizat intrarea solicitantului de azil pe teritoriul UE este responsabil de procedura de azil ce urmează, astfel dacă un un solicitant este depistat pe teritoriul altui stat fără a avea drept de ședere acolo acesta este returnat în prima țară unde a solicitat dreptul de azil, aceea fiind țara îndreptățită să finalizeze activitățile.

3. Viața imigrantului aflat în procedură de azil

Orice imigrant depistat ilegal pe teritoriul României dacă îi este acceptată solicitarea de cerere de azil scapă de stigmatul de imigrant ilegal, devenind un solicitant de azil, statut recunoscut la nivel mondial ce îi conferă o serie de drepturi și obligații recunoscute prin tratatele internaționale. Astfel sunt rare situațiile de imigranți temporari ilegali care sunt depistați singuri, majoritatea fiind depistați împreună cu familia sau cu alți imigranți. Având în vedere acest ultim aspect se ține cont totdeauna când aceștia sunt cazați de a nu fi despărțită familia sau de a nu introduce într-o camera de 7 persoane în care deja se afla o familie de 4 membri pe cineva străin, apărând astfel situația că niciodată să nu fie posibilă ocuparea în întregime a tuturor locurilor disponibile, tocmai pentru respectarea vieții private de familie. Imigranții sunt de cele mai multe ori găsiți împreună cu bagajele pe care le pot căra după ei, genți, sacoșe, valize, ministerul asigurându-le gratuit transportul până la centrele de cazare.

După acomodarea în centrul de cazare solicitanții au nu doar dreptul, ci obligația de a solicita și căuta de lucru prin Oficiul de ocupare a forței de muncă ca parte a programului de integrare la care iau parte. Se constată în practică o reticență a imigranților de a munci pentru că salariul primit de obicei este salariul minim pe economie salar pe care îl incasează din ajutorul primit de la Ministerul Afacerilor Interne pe perioada derulării activităților specifice de solicitare a azilului, iar cum familiile de cele mai multe ori sunt numeroase peste 5-6 membrii ajung ușor la un venit lunar considerabil ținând cont că primesc în medie 480 de lei de membru de familie pe lună.

Ca parte a programului de integrare este și învățarea limbii române, copiii fiind trimiși la școlile din cartier, spre exemplu Școala numărul 145 din cartierul Baicului care are clase speciale de imigranți aflați la început cu învățarea limbii române sau clase mixte unde deja copiii au început să învețe limba română și sunt alături de ceilalți copii la ore. Limba română este o prioritate și pentru adulții aceștia

urmând cursuri susținute de organizații non-guvernamentale care cu susținerea programelor prin finanțare europeană reușesc să îi învețe limba română.

Tot efortul instituțional depus are rezultate și se aplică cu precădere doar familiilor care doresc să rămână pe teritoriul României, majoritatea solicitanților însă refuzând cu înverșunare să rămână în România, motiv pentru care încearcă cu orice ocazie să forțeze granițele țării pentru a ajunge în spațiul Schengen chiar dacă cunosc că prin această faptă încalcă legile țării și pot fi pedepsiți cu închisoare, beneficiind în anul 2017 de programele de integrare 1553 de străini cu o formă de protecție, față de 588 de străini în anul 2016, cu precădere din Siria(52%), Irak (32%) și Afganistan(5%).

Ca aspect de noutate, în anul 2018 s-au dat primele condamnări definitive pentru încercări repetate de a trece ilegal frontiera statului spre spațiul Schengen de către o familie de origine irakiană care se afla în proces de solicitare de azil. Astfel familia formată din 2 copii minori și 2 adulți a fost forțată să se separe, copiii fiind preluați de protecția copilului, iar părinții fiind încarcerați. Acest aspect nu a trecut neobservat la nivelul comunității de imigranți care se află pe teritoriul României, nu doar în centrele de cazare pentru că este pentru prima dată când un imigrant este condamnat la închisoare pentru o astfel de faptă, deja apărând îndoiala la astfel de fapte din partea lor, executarea unei pedepse privative de libertate înclinând mult balanța atunci când vor lua decizia de a mai încerca să treacă fraudulos granița.

Statutul de refugiat este totemul pe care îl așteaptă orice solicitant de azil, pentru că după obținerea acestui statut devin asimilați cetățenilor europeni, iar acest lucru a făcut ca organele emitente să devină și mai stricte în acordarea acestui statut, pentru că de multe ori acest statut nu se reflectă doar asupra persoanei căreia îi este acordat ci și asupra întregii lui familii, putând solicita ulterior reîntregirea familiei în baza statutului de refugiat ce a fost dobândit.

Viața imigranților în comunitatea din cartierul Colentina s-a schimbat de la an la an, fiind observate din ce în ce mai des magazine cu specific diverselor comunități etnice majoritare în cartier, de la magazine de condimente și alimente provenite din China până la restaurante sau măcelării de origine arabă sau chiar frizerii, fiind observat o reticență a imigranților la adaptarea la normele și rutina cotidiană din România, de multe ori cetățenii români fiind cei ce prin toleranță și înțelegere acceptă că au valori diferite de noii membrii ai comunității lor, dând dovadă de sprijin și înțelegere.

4. Perspective

Deși nu ne aflăm pe traseul principal migraționist România s-a confruntat an de an cu un număr din ce în ce mai mare de imigranți care încearcă să forțeze granițele țării sau care au fost depistați ilegal pe teritoriul României, dar totdeauna până în acest moment datorită decalajului oferit de celelalte state tampon am fost în puține situații ca stat în care efectiv să ne confruntăm cu situații mai greu de gestionat, cum a fost cazul încercărilor din vara anului curent 2018 de a intra ilegal pe Marea Neagră, unde peste 400 de persoane au încercat să forțeze frontiera maritimă, față de unul singur în anul 2016 și față de 68 în anul 2015⁸.

Fenomenul migrației ilegale este manageriat de o instituție civilă, Inspectoratul general pentru Imigrări, în colaborare cu foarte multe alte instituții, cu precădere civile, dar și militare cum este cazul Serviciului Român de Informații sau a Serviciului de Informații Externe, fiind pus accentul pe cooperarea foarte strânsă între instituțiile polițienești implicate, cooperare manifestată pe palierul depistării migrației ilegale prin efectuarea de razii și controale în zonele pretabile de a fi descoperiți imigranți ilegali. Aceste acțiuni se efectuează în mod organizat sub îndrumarea Direcției Migrație din Inspectoratul General pentru Imigrări, fiind observat un trend ascendent și direct proporțional al depistărilor cu cel al raziilor și controalelor, numai în anul 2017 fiind efectuate 7513 acțiuni și controale fiind depistați 2580 de străini cu ședere ilegală fiind emise 1568 de decizii de returnare, față de 7831 de acțiuni și razii în anul 2016 cu 2625 de străini cu ședere ilegală depistați.

Pentru că fenomenul migrației este un fenomen într-o continuă transformare și evoluție orice decizie sau orice conflict la nivelul unei națiuni putând crea un val migraționist în contextul asezării geostrategice a României, din punct de vedere legislativ a fost gândit un sistem arhitectural format din 3 instituții polițienești care să îl gestioneze:

- Inspectoratul General pentru Imigrări are rolul de manager al acestui fenomen la nivel național fiind totodată responsabilul pentru punerea în executare a activităților de prevenire și combatere a șederii, muncii ilegale, repatrierii voluntare și returnării forțate;
- Poliția de frontieră care are rolul de tampon la frontierele statului și rolul de organ de cercetare al tuturor persoanelor depistate ilegal pe teritoriul României
- Poliția Română care prin forțele de ordine publică, de poliție rutieră sau de investigații criminale asigură un climat social normal la nivelul comunităților unde își desfășoară activitatea fiind tot un tampon în lupta migrației ilegale doar că pe întreg teritoriul țării cu precădere în zonele pretabile a fi descoperiți cetățeni ai statelor terțe fără drept de ședere legal pe teritoriul României.

Dacă perspectiva din punctul unora de vedere este de a da forța de cercetare penală polițistilor din cadrul Inspectoratului General pentru Imigrări consider că arhitectura actuală este creată tocmai pe principiul separării puterii între instituții și tocmai efortul și buna cooperare între instituții va duce la rezultate mult mai bune și la o performanță crescută a sistemului de management al migrației ilegale, întrucât sarcinile precise și delimitarea clară de atribuții duce la diminuare presiunii doar pe o instituție și la crearea unui mod de lucru încheșat și cu breșe din ce în ce mai puține legate de corupție sau de slaba gestionare a situației de fapt.

Pentru că în ultimii ani se constată o evoluție masivă și o concentrare din ce în ce mai mare a depistărilor de imigranți ilegali din punct de vedere al zonei de depistare, perspectivă cel puțin la nivelul municipiului București, consider că este necesară crearea de structuri specializate din cadrul Inspectoratului General pentru Imigrări cel puțin pentru sectoarele unde se constată cu frecvență depistări. Consider că abordarea generalistă ar trebui ușor, ușor să dispară de la nivelul structurilor de primă linie cum este în cazul depistărilor pentru a nu se irosi resursă umană și materială în zone care nu sunt de interes pentru acest tip de infraționalitate.

Din punct de vedere al perspectivei de evoluție și schimbare a arhitecturii instituționale, în domeniul migrației ilegale, doar Inspectoratul general pentru Imigrări este posibil să își modifice ușor structura și puțin probabil și Poliția de Frontieră pentru că ei sunt principalii actori în această piesă a migrației, restul instituțiilor participante având roluri secundare, nefiind principala lor atribuție de gestionare a migrației.

Totdeauna va exista un decalaj între momentul producerii unei mișcări sociale care generează valuri migraționiste și reacția statului prin organismele de ordine publică și siguranță națională care gestionează migrația la nivel de implementare a măsurilor practice în teren în vederea atingerii obiectivelor strategice de către Grupul de coordonare a implementării Strategiei naționale privind migrația sau a obiectivelor stabilite la nivelul Consiliului Suprem de apărare al țării, fiind foarte importantă atitudinea permanentă a instituțiilor față de migrație pentru că veștile bune circulă repede în lumea migrației ilegale și dacă se descoperă o breșă, aceasta va fi exploatată până când este blocată.

Bibliografie

- [1] Constitutia Romaniei Republicata in Monitorul Oficial nr. 767 din 31 octombrie 2003
- [2] Ordonanță de urgență nr. 194 din 12 decembrie 2002 privind regimul străinilor în România
- [3] <http://igi.mai.gov.ro/ro/content/informatii-generale>
- [4] <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opedocpdf.pdf?reldoc=y&docid=51b198514>
- [5] <https://www.oim.ro/attachments/article/364/OG44-2004.pdf>
- [6] http://igi.mai.gov.ro/sites/all/themes/multipurpose_zymphonies_theme/images/pdf/SNIpentru perioada2015-2018.pdf
- [7] <https://www.openpolitics.ro/sistemul-european-de-azil-reglementari-si-probleme/>
- [8] <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/evenimente/marea-neagra-noua-poarta-a-imigrantilor-catre-vest-793231>